

Załącznik
do Uchwały Nr LII/352/18
Rady Gminy Słupca
z dnia 20.09.2018r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2018-2020**

SŁUPCA 2018r.

Spis treści

I	Wprowadzenie	Str.3
II	Podstawa prawna programu wspierania rodziny	Str.4
III	Diagnoza	Str.5
IV	Czas realizacji programu	Str.8
V	Odbiorcy programu	Str.8
VI	Cele główne i szczegółowe	Str.8
VII	Przewidywane efekty realizacji programu	Str.9
VIII	Realizator programu	Str.9
IX	Zadania w zakresie wspierania rodziny	Str.9
X	Źródła finansowania programu	Str.11
XI	Monitoring i ewaluacja	Str.12

I. WPROWADZENIE

Dla dobra rodziny, które jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe. Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Słupca zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny Gminy Słupca, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.), zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 ww. ustawy. Bardzo ważne jest, iż rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliżej rodziny.

Pomoc Społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2021 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Słupca na lata 2018-2023 .

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.),
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Słupcy na lata 2018-2023, uchwała Nr XLIV/303/17 Rady Gminy Słupca z dnia 28 grudnia 2017 r.
7. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2021, uchwała Nr XVII/130/16 Rady Gminy Słupca z dnia 18 lutego 2016 r.
8. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla gminy Słupca na rok 2018, uchwała Nr XLIV/300/2017 Rady Gminy Słupca z dnia 28 grudnia 2017 r.

III. DIAGNOZA

1. Charakterystyka gminy

Gmina Słupca jest gminą wiejską, w której jest 30 sołectw: Cienin Kościelny, Cienin Kolonia, Cienin Zaborny, Drażna, Gólkowo, Kamień, Kąty, Kochowo, Korwin, Koszuty, Koszuty-Parcele, Kotunia, Kowalewo Góry, Kowalewo Opactwo, Kowalewo Sołectwo, Marcewek, Marcewo, Młodojewo, Młodojewo-Parcele, Niezgoda, Nowa Wieś, Pęcpcin, Piotrowice, Pokoje, Poniatówek, Rozalin, Wierzbno, Wierzbocice, Wilczna, Wola Parcele. Gmina ma charakter rolniczy, bowiem 85,7% jej obszaru zajmują użytki rolne. Wszystkie wsie są zwodociągowana, drogi lokalne mają nawierzchnię asfaltową.

Gminy Słupca ma dobrze rozbudowaną sieć placówek oświatowych, ponieważ na jej terenie funkcjonują 4 zespoły szkolno-przedszkolne, 4 szkoły podstawowe, w tym jedna niepubliczna z oddziałami integracyjnymi oraz 1 niepubliczne przedszkole z oddziałami integracyjnymi.

2. Diagnoza społeczna.

Diagnoza dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Słupca w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupcy.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupcy.

Dla potrzeb Programu opracowano kartę diagnostyczną, w której zawarto informacje podane w tabeli Nr 1.

Tabela nr 1.

Wyszczególnienie	Rok 2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	158
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego (500+)	692
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	288
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	25
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	8
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Słupca 0 - 17 lat	1797
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w tym z prawem do zasiłku	43

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na dzień 31 grudnia 2017r. Gmina Słupca liczyła 9203 mieszkańców.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin (powody przyznania pomocy), pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

L p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	2014		2015		2016		2017	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	48	160	46	136	31	83	24	59
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Bezdomność	1	1	2	5	0	0	1	1
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	60	17	89	15	84	12	61
5	w tym: wielodzietność	8	55	11	68	11	67	8	42
6	Bezrobocie	127	419	130	426	111	339	72	209
7	Niepełnosprawność	75	194	69	174	66	154	62	143
8	Długotrwała lub ciężka choroba	75	223	84	231	68	200	63	162
9	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	30	135	22	96	17	68	10	42
10	w tym: rodziny niepełne	12	36	9	30	10	29	4	11

11	Rodziny wielodzietne	15	89	9	53	5	33	4	26
12	Przemoc w rodzinie	1	5	1	5	1	2	0	0
13	Potrzeba ochrony handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Alkoholizm	2	9	4	4	4	5	5	6
15	Narkomania	1	4	0	0	0	0	0	0
16	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	4	0	0	1	1	1	1
17	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Zdarzenie losowe	0	0	1	4	1	1	1	1
19	Sytuacja kryzysowa	1	1	1	1	0	0	0	0
20	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

Jednym z elementów pomocy rodzinom, a przede wszystkim dzieciom znajdującym się w tych rodzinach, jest realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020, dzięki któremu, w 2017 r., w stołówkach szkolnych i przedszkolach dożywiano 111 dzieci.

Od 2012 roku rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udzielane jest również wsparcia poprzez przydzielenie asystenta rodziny. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci zagrożone różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny.

W 2017 roku z pomocy asystenta rodziny skorzystało 10 rodzin, w których wychowywało się 22 dzieci. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną – 25 miesięcy. W niektórych przypadkach konieczne było odseparowanie dzieci od ich rodziców. Od 2013 r., z rodzin które znajdowały się pod kuratelą asystenta rodziny, zatrudnionego w GOPS w Słupcy, tylko pięcioro dzieci trafiło do pieczy zastępczej (placówki bądź rodziny zastępczej).

Obecnie troje dzieci z terenu gminy Słupca jest umieszczonych w rodzinach zastępczych i troje znajduje się w domu dziecka.

W 2017 r. na terenie gminy Słupca założono 18 Niebieskich Kart. Zespół Interdyscyplinarny udzielał wsparcia prawnego, psychologicznego, socjalnego i rodzinnego.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacji zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępność usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które będą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

IV. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2018-2020.

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,

- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE

*** Cel główny programu:**

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Słupca w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

*** Cele szczegółowe to:**

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi,
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmocnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. REALIZATOR PROGRAMU:

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słupcy w partnerstwie z:

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Słupca,
- Urzędem Gminy w Słupcy
- Starostwem Powiatowym w Słupcy,

- Policją,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym Gminy Słupca,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy
- Ośrodkiem Wsparcia z Interwencją Kryzysową w Łądku,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Słupcy
- Placówkami Ochrony Zdrowia,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Słupcy,
- Sądem rejonowym i Kuratorami Sądowymi,
- Kościołami.

IX. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY:

Lp	Nazwa zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	GOPS	2018-2020
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, prawnik.	GOPS, PCPR	2018-2020
3.	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	UG	2018-2020
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	UG	2018-2020
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej	UG	2018-2020
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	UG	2018-2020
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej	UG	2018-2020
8.	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy	GOPS	2018-2020
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	2018-2020

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 7) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 8) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 9) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 10) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 12) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 13) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,

14) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;

15) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

16) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;

wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wsparcie psychologiczne, prawne.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa psychologicznego, prawnego, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU:

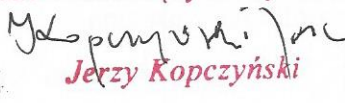
1. Środki własne Gminy Słupca
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmożyć, czy też zmodyfikować.

Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzony przez GOPS w Słupcy w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Kopczyński